

Lucas en de armen

Boek

Neither poverty nor riches: a biblical theology of possessions

Author: Craig L. Blomberg

<https://www.ivpress.com/neither-poverty-nor-riches#:~:text=Neither%20Poverty%20Nor%20Riches%20is%20one%20book%20that,attempts%20to%20help%20Christians%20better%20understand%20their%20Bibles.>

Andere relevante literatuur

1). Lucas voor iedereen – N.T. Wright

<https://www.uitgeverijvanwijnen.nl/lucas-voor-iedereen-1-tom-wright-9789051943108.html>

2). Brood voor een gebroken wereld - een studie over rijk en arm – Otto de Bruijne

<https://www.gideonboeken.nl/brood-voor-een-gebroken-wereld>

3). Eten met Jezus – bijbelstudies over maaltijden in Lucas – Stefan Paas & Gert-Jan Roest

<https://www.bol.com/nl/nl/f/eten-met-jezus/9200000000037687/>

4). Armoede in de Bijbel

<https://debijbel.nl/bericht/armoede>

Muziek

1). Lied 762 – De Heer richt op zijn berg een maaltijd aan

https://www.liedboekcompendium.nl/lied/762-de-heer-richt-op-zijn-berg-een-maaltijd-aan-7_2_2

2). Lied 382 – O alle dorstigen komt tot de wateren

https://www.liedboekcompendium.nl/lied/382-o-alle-gij-dorstigen-kom-tot-de-stromen-3_6_1

3). Lied 989 – Gelukkig de armen van geest

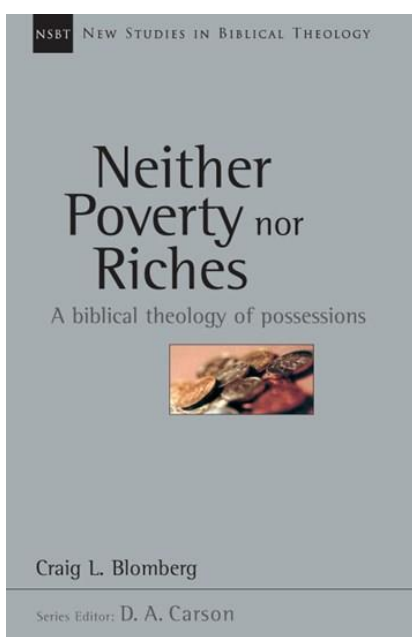
https://www.liedboekcompendium.nl/lied/989-gelukkig-de-armen-van-geest-9_4_6

4). Schrijvers voor gerechtigheid

<https://www.michanederland.nl/svg/>

5). Overzicht van de psalmen die gaan over armoede, rijkdom, onrecht

zie de module 'Sleutels voor het lezen van de psalmen'

Lucas en de armen

De rijke man en Lazarus – Lucas 16:19-31

Net als bij het verhaal van de rijke dwaas, lijkt het op het eerste gezicht dat dit verhaal alle rijken mensen 'per se' veroordeelt. Maar opnieuw zijn er aanwijzingen - ontleend aan de vertelling zelf – dat dit niet het geval is. Abraham zelf was rijk, maar eindigde niet in Hades.

Nadat de rijke man was gestorven en zichzelf terugvond in kwelling, doet hij een appèl op Abraham om iemand te sturen om zijn broers die nog steeds leven te waarschuwen, zodat zij niet in deze plek van kwelling hoeven terecht te komen. Wanneer hij zijn verzoek herhaalt, zegt de rijke man: 'Wanneer iemand uit de dood bij hen terugkeert, zullen zij zich bekeren'. Deze elementen wekken sterk de indruk dat de rijke man zich realiseerde dat zijn probleem was dat hij zich nooit werkelijk had bekeerd en in het reine met God was gekomen. Hij wist dat het OT onderwijs bevatte over zorg voor de behoeftigen. Toch had hij nooit een vinger uitgestoken om de arme Lazarus te helpen die pal voor zijn voordeur lag.

Er wordt geen informatie gegeven over Lazarus' geestelijke conditie. Moeten wij hierom aannemen dat God alle arme mensen redt? Nee, want Lazarus is de enige persoon in al Jezus' gelijkenissen die expliciet een naam heeft gekregen en waarschijnlijk met een goede reden. Zijn naam is de Griekse equivalent van Eliëzer, Hebreeuws voor 'God helpt'. De meest beroemde Eliëzer in de Hebreeuwse Bijbel was de trouwe dienaar van Abraham (Genesis 15:2). Gelet op de centrale rol van Abraham in deze passage, is geen van deze kenmerken toevallig te noemen. We moeten Lazarus verstaan als het prototype van de vrome armen in Israël. Desondanks, in het beste geval is dit punt impliciet en is niet een dominante kernpassage. Het gedeelte staat ons niet toe om de toepassing van de gelijkenis te beperken tot uitsluitend christelijke armen en behoeftigen.

Onderzoek naar relevante passages in Lucas

De armen zijn die mensen die zowel vroom als rechteloos zijn

In de geboorteverhalen van Lucas verschijnen verschillende gedichten of lofliederen naar God door de uiteenlopende ontvangers van de aankondigingen door engelen van de a.s. geboorte van Johannes de Doper en Jezus.	Lucas 1 en 2
De lofzang van Maria verbindt op een heldere manier de armen aan het rechtvaardige overblijfsel van Israël.	Lucas 1:46-55, in het bijzonder vs. 54
Toch wordt er ook een heldere sociaal-economische bekering verondersteld in het loflied van Maria. Het zijn de armen die óók geestelijk nederig zijn die zich verheugen over de rijken en hoogmoedigen.	Lucas 1:52-53
Wanneer Maria verwijst naar haar eigen 'nederige staat', is er geen reden om aan te nemen dat dit iets anders betekent dan dat zij = materieel gesproken - arm is.	
Maar zij is ook Gods dienaar en erkent dat zijn genade zich uitstrekt naar wie Hem vrezen. In de verzen 52 en 53 worden de heersers die van hun tronen worden gestoten synoniem gesteld met de rijken die leeg worden weggezonden, terwijl de nederigen die worden verhoogd corresponderen met de hongerigen die worden vervuld met goed. Geestelijke en sociale nederige omstandigheden zijn onafscheidelijk verbonden in deze verzen.	Lucas 1:50 Lucas 1:52,53

Lucas en de armen

<p>Teksten zoals het Magnificat kunnen leiden tot de opvatting dat zijn redactie specifieke Joodse situaties benadrukt. Maar we moeten verdergaan en teksten zoals 7:9 en 13:28-30 lezen, waarin het geloof van mensen buiten Israël bewijst groter te zijn dan die van een Jood. Daar vinden wij verwijzingen naar Lucas' wereldwijde bedoeling met zijn boeken. Daar ligt zijn werkelijke nadruk als redacteur, zoals dat ook heel duidelijk zichtbaar zal worden in zijn tweede boek, de Handelingen van de Apostelen.</p>	<p>Lucas 7:9 Lucas 13:28-30</p>
<p>Op een andere plaats in dit boek hebben we al eerder commentaar gegeven op de relatieve armoedige levenssituatie van Maria en Jozef op het moment van Jezus' geboorte en evengoed op de armoedige situatie in de scène in de stal / grot. Of die zich nu afspeelt in een grot of een stal, of op de benedenverdieping van een huis met een eerste verdieping waar het gastenverblijf zich boven bevindt, Jezus en Maria verblijven in beide situaties met dieren in één vertrek. We kunnen hier ook toevoegen dat de schaapherders vaak werden beschouwd als outcasts vanwege hun reputatie – aantoonbaar verdiend of tenminste deels verdiend – voor het stelen van eigendommen of het laten grazen van hun kuddes op andermans land als onderdeel van hun nomadische levensstijl.</p>	<p>Lucas 2:8</p>
<p>Uniek voor Lucas' beschrijving van de dienst van Johannes de Doper is een toegevoegde paragraaf over zijn ethische onderwijs. Johannes geeft opdracht aan de schare om hun reservekleding en voedsel te delen, hij vertelt de tollenaars zichzelf gewetensvol te beperken tot wat zij moeten inzamelen, hij waarschuwt de soldaten tegen geweld en het beroven van anderen en moedigt hen in plaats daarvan aan om tevreden te zijn met hun inkomen. Dit alles past duidelijk bij Lucas' nadruk op economisch en sociaal recht doen. Het is allemaal een drastische tegencultuur, maar het maakt ook deel uit van de uitwerking van de overkoepelende oproep van Johannes de Doper tot bekering</p>	<p>Lucas 3:10-14 Lucas 3: 3</p>
<p>Overige passages die karakteristiek zijn voor Lucas waarom we al eerder in het boek commentaar hebben gegeven, kunnen nu kort genoemd worden. Het optreden van Jezus in Nazareth verwijst naar Jesaja's vergelijking van de armen en vromen, maar benadrukt echte sociale bevrijding voor de rechtelozen.</p>	<p>Lucas 4:16-21</p>
<p>De nadruk in de Bergrede leidt niet alleen tot een meer rechtstreekse zaligspreking voor de mensen die economisch gemarginaliseerd zijn dan in de zaligsprekingen in Matteüs, maar bevat ook viermaal een 'wee' (uniek voor Lucas) tegen de rijken, de welgevoeden, de mensen die lachen en de mensen die door iedereen geprezen worden. Opnieuw maakt de context van de verzen duidelijk dat deze eigenschappen zijn verbonden aan verzet tegen Gods boodschappers en het contrast met Matteüs blijft opvallend.</p>	<p>Lucas 6:20-26 Vers 20-22</p>
<p>De verzen 27-35 vinden grotendeels een parallel in Matteüs, maar Lucas' tekst benadrukt sterk de verantwoordelijkheid om te lenen aan de behoeftigen zonder iets daarvoor terug te verwachten en roepen de mogelijke achtergrond van het Jubeljaar voor deze verzen in herinnering.</p>	<p>Luca 6:27-35 6:30,34,35</p>
<p>Lucas 7:22 verwijst opnieuw naar Jesaja 61:1 en beantwoordt de vraag van de volgelingen van Johannes de Doper met betrekking tot Christus' identiteit</p>	<p>Lucas 7:22</p>

Lucas en de armen

<p>door hun aandacht te vragen voor zijn wonderwerken en ook voor het feit dat 'het goede nieuws geprekeet wordt aan de armen'.</p>	
<p>De gelijkenis van de rijke dwaas en de rijke man en Lazarus waarschuwen overduidelijk tegen een hebzuchtige en toegeeflijke levensstijl die welvaart vaak kan voortbrengen. De gelijkenis over het berekenen van de kosten daagt mensen die discipelen willen worden uit tot de noodzaak om afstand te doen van het bezit van hun welvaart, op z'n minst in principe.</p>	<p>Lucas 12:13-21 Lucas 16:19-31 Lucas 14:28-33</p>
<p>De gelijkenis over de onrechtvaardige rentmeester en het verhaal over de bekering van Zacheüs demonstreren hoe het geven van aalmoezen een centrale rol speelt in deze zelfverloochening. En de unieke creatie van Lucas van drie modellen van geven (een eis om alles achter te laten, een vrijwillig opgeven van de helft en een investering van alles) demonstreren de variëteit in toepassingen.</p>	<p>Lucas 16:1-13 Lucas 19:1-10 Lucas 18:22-25 Lucas 19:1-10 Lucas 19:11-27</p>
<p>We hebben al eerder opgemerkt dat Jezus niet afkerig is van eten met rijken, ook niet met de Joodse leiders. Toch functioneert in drie van de belangrijkste situaties – uniek voor Lucas – waarin dit plaatsvindt de situatie in de eerste plaats als een springplank voor Jezus om zijn gastheren ernstig te bekritisieren.</p>	
<p>1). Lucas 7:36-50 vertelt het verhaal van Jezus in het huis van Simon de Farizeeër, maar de held in het verhaal - net als in de korte gelijkenis in 7:41-43 – keert de gebruikelijke verwachting om. De vrouw die een zondares is demonstreert door haar liefde dat haar zonden zijn vergeven.</p>	<p>Lucas 7:36-50</p>
<p>2). In dit gedeelte (11:37-54) geeft Jezus kritiek op het schoonmaken van de buitenkant, terwijl de reiniging van de binnenkant veel belangrijker is.</p>	<p>Lucas 11:37-54</p>
<p>3). In 14:1-24 neemt Jezus het initiatief om 'problemen te veroorzaken' door de rangschikking aan tafel van de gasten en de keuze van de gasten door de gastheer te bekritisieren. Opnieuw geldt dat Jezus zorg niet allereerst is het veroordelen van de rijken, maar om te waarschuwen tegen de ik gerichte levensstijl die zij zo vaak laten zien.</p>	<p>Lucas 14:1-24</p>
<p>I). Een onderzoek naar Lucas' nadruk op de armen zou incompleet zijn zonder iets te zeggen over andere 'outcasts', de mensen die smaad droegen of zonder eer waren, tot wie Jezus' evangelie doordrong. Deze groep mensen omvat de belastinginners. Maar het stigma dat aan hun werk kleefde verklaart hun anders vreemde link met 'zondaars' in bijv. 7:34 en 15:1. De sleutelgelijkenis van de Farizeeër en de tollenaar vervolgt Lucas thema van de grote omkering. En we hebben al eerder commentaar gegeven op de rol van het verhaal van de bekering van de ene baas van de tollenaars, Zacheüs.</p>	<p>Lucas 7:34 en 15:1 Lucas 18:10-14 Lucas 19:1-10</p>
<p>II). De tweede categorie outcasts betreft de zieken. Jezus geneest veel zieke mensen in alle vier evangeliën, maar Lucas toont een speciale belangstelling voor de meest onreine en verbannen mensen van hen allen; de melaatsen. In het bijzonder is dit te zien in het verhaal van de reiniging van de tien melaatsen die geen parallel heeft in de andere evangeliën.</p>	<p>Lucas 17:11-19</p>
<p>III). Deze passage introduceert feitelijk een derde categorie outcasts, de Samaritanen, met de beschrijving op de enkele melaatse die zowel geestelijk</p>	

Lucas en de armen

<p>als lichamelijk genezen werd. Andere teksten in het evangelie van Lucas, die geen parallel hebben, die gaan over Samaritanen betreffen Jezus' weigering om vuur van de hemel te roepen om hen te straffen, zoals in de tijd van Elia en de gelijkenis van de barmhartige Samaritaan, waarover de schrijver op pagina 117-118 gesproken heeft.</p>	<p>Lucas 9:52-55 Lucas 10:25-36</p>
<p>IV). De vierde groep mensen op de lijst van outcasts zijn de vrouwen. Lucas heeft een bijzondere belangstelling ervoor hen in gunstig daglicht te plaatsen. Alle volgende elementen zijn uniek voor het evangelie van Lucas:</p> <ul style="list-style-type: none"> -) de opwekking van de zoon van de weduwe van Naïn; -) de welvarende vrouwen die Jezus' 'support team' vormden; -) de episode van Maria en Martha; -) de gelijkenis van het verloren geldstuk, waarin de persoon die in zekere zin voor God stand een vrouw is; -) de gelijkenis van de vasthoudende weduwe; -) de prominente aanwezigheid van Elizabeth, Maria en de profetes Anna in de geboorteverhalen van Jezus. 	<p>Lucas 7:11-17 Lucas 8:1-3 Lucas 10:38-42 Lucas 15:8-10 Lucas 18:1-8 Lucas 1,2</p>
<p>Toch zijn er ook andere behoeftige mensen die verschijnen in de teksten van Lucas:</p> <ul style="list-style-type: none"> -) de vriend die in de nacht aanklopt -) de verloren zoon -) de dief aan het kruis, wiens boetedoening en acceptatie door Jezus model staat voor de vergeving van zijn vijanden voor wie Hij reeds gebeden heeft. 	<p>Lucas 11:5-8 Lucas 15:11-32 Lucas 23:43</p>
<p>We hebben al stilgestaan bij de uitzending van de twaalven, waaraan kan worden toegevoegd de dienst van de 70 of 72. In beide gevallen geeft Jezus de discipelen het bevel om met zo weinig mogelijk bagage als mogelijk te reizen en om te vertrouwen op de gastvrijheid van anderen. Echter, in hoofdstuk 22, herformuleert Jezus deze orders. Hij anticipeert op een tijd van grotere zelfredzaamheid die te wijten is aan zwaardere vervolging. Elke set van bevelen zijn volledig logisch in de historische context.</p>	<p>Lucas 9:1-6 Lucas 10:1-24 Lucas 22:35-38</p>